

min, Marcuse, Lukács, Brecht in tudi še Bürger) so še vedno aktualni vir in predmet kritičnega ukvarjanja, zlasti v smeri nekakšnega zaokrožanja zgodovine estetike od Baumgartna (začetnik estetike v 18. stoletju) do danes.

Prisotnost številčno močne delegacije iz Sovjetske zveze je izzvala poseben razgovor o dogajanjih v estetiki in umetnosti pri njih, ki pa razen že znanih političnih ciljev in informacij o 'popuščanju napetosti' med inteligenco in političnim vodstvom ni prinesel nič novega – če programa 'perestrojka' v umetnosti in estetiki seveda ne jemljemo kot senzacija, ki bo v kratkem natresla zanimivejših teoretskih rezultatov. Očitno pa je, da se tudi nekdanja estetika socialističnega realizma (o njem nihče skorajda noče več niti govoriti, še štiri leta nazaj pa predstavniki dežel socialističnega bloka niso govorili skoraj o ničemer drugem), pretežno izolirana od vseh ostalih svetovnih tokov mišljenja, osvobaja zacementiranih kánonov in načinov teoretiziranja, in vstopa v odprto in neobremenjeno komunikacijo z vsemi svetovnimi estetskimi tokovi, med drugim tudi s pomočjo obsežnega in ambicioznega programa prevajalstva.

Na kongresu je prišlo tudi do prenove in utrditve Mednarodne estetske zveze, ki ji je smrt predsednika Harolda Osborna (1987) in nedejavnost nekaterih članov ožjega vodstva v zadnjih letih preprečila tako raven mednarodna dejavnosti in komunikacije, kot bi bila potrebna. Med številnimi kandidati je bil na tajnih volitvah za predsednika izvoljen Goran Hermeren (Švedska), drugi podpredsednik pa je ponovno Milan Damjanović (Jugoslavija). Generalni sekretar je ostal Arnold Berleant (ZDA). V sestav izvršnega komiteja je bilo izvoljenih precej novih in mlajših članov, in tudi Aleš Erjavec (Slovensko estetsko društvo). Zveza bo pričela z izdajanjem svojih sporočil v obliki mednarodnega biltena (nalogo je prevzela nizozemska organizacija), obstajajo pa tudi zamisli o tesnejšem evropskem povezovanju znotraj svetovnega okvira. Naslednji kongres (1992) še ni dokončno lociran, ponujata pa se Madrid ali Moskva.

Aleš Erjavec je imel na kongresu izjemno obiskan in pozorno razpravljan referat »Postmodernizem in kritična teorija«, Lev Kreft pa »Proletkult in poetizem – primer Karla Teigeja«. Kongres je organizacijsko

izredno dobro izpeljala maloštevilna ekipa »Trent Polytechnic« v sestavi nottinghamske univerze z Richardom Woodfieldom na čelu. Že kar preštevilni udeleženci kongresa so se prijavili tudi za mednarodni simpozij »Subjekt v postmodernizmu«, ki bo naslednjo jesen v Ljubljani v organizaciji Slovenskega društva za estetiko.

r

INGE PERKO-ŠEPAROVIC

Globalizacija političnih znanosti

Zdi se mi, da je globalizacija političnih znanosti ena od najbolj pomembnih usmeritev oz. preusmeritev teh ved v 80-tih letih; zato sem tudi v času kongresa poskušala spremljati predvsem razprave, ki so bile s to globalizacijo povezane.

Program 14. kongresa IPSA (Washington, 28. avgusta do 1. septembra 1988) je namenil problematiki globalizacije disciplin s področja družbenih znanosti veliko pozornost. Tej temi je bila posvečena ena od plenarnih sej, tri mini-plenarne seje, štiri seje o podtemah oz. podpodročjih (»sous-themes«, »sub-fields«), tri seje raziskovalnih komitejev, ena seja študijske skupine in tri specialne seje.

Glede na kvantitativne kazalce bi bili lahko več kot zadovoljni. Vendar pa se stvar pokaže v povsem drugačni luči, če se lotimo analize vsebine tega dela kongresne dejavnosti. Program, vsaj kar zadeva to temo, ni bil dovolj koherenten. Tako se je zgodilo, da so hkrati potekale kar tri seje z naslovi: »Ali je lahko teorija Zahoda globalna?«, »H globalni politični teoriji« in »Perspektive nove svetovne ekonomije«. Ker so bile vse tri teme – glede na moj interes – zanimive in privlačne, sem bila v zadregi glede izbire; zato sem vsaj delno sodelovala na vseh treh sejah. Dobila sem vtis, da so naslovi veliko več obetali, kot pa so povedali prispevki posameznih avtorjev. Tako govori npr. prispevek Freda Dallmayra o možnosti nastajanja globalne politične teorije, ki bi izhajala iz resnično globalne civilizacije ali kozmopolisa. Avtor globalno naravnano izenačuje

z univerzalnim pristopom, ki upošteva vse od stoikov pa do Habermasa. Še manj je v tem kontekstu sprejemljiv prispevek Ernsta Vollratha, v katerem se ukvarja s semantičnim razločevanjem pojmov politika (*«politics/policy»*) in *«politično»*. Pri tem je zanimivo to, da so bili pri drugih dveh temah govorniki predvsem avtorji iz vzhodnoevropskih držav. Tako je Andras Bozoki iz Madžarske in okviru teme *«H globalni politični teoriji»* razpravljal o odnosu med političnimi sistemi in civilno družbo v vzhodnoevropskem kontekstu, Wojciech Kostecki pa o vlogi subjektov pri analizi političnih fenomenov in procesov – pri čemer sta v zahodni teoriji v ospredju subjektiviteta individuov in skupin, medtem ko v znanosti socialističnih dežel prevladuje vloga razredov, nacij in družbenih slojev. Mnogo bliže tej temi je Nansen Behar iz Bolgarije, ki v prispevku *«Perspektive (možnosti) nove svetovne ekonomije»* poudarja nujnost sprememb v raziskovalnih prioritetah, kar naj bi v kriznih razmerah prispevalo k optimalizaciji ekonomskih odnosov z drugimi sistemi, in sicer na podlagi ekonomskih, družbenih in ekoloških kriterijev. Poljak Pavel Bozyk je pojasnjeval nekatere globalne ekonomske procese kot zunanje zavore za socialistično ekonomijo, ki pa jih je možno odpraviti; to so lakota, nezaposlenost, nepismenost – medtem ko obravnava druge, kot so onesnaževanje naravnega okolja, izčrpavanje surovin in energije, inflacija, težave v mednarodnih financah itd., kot posledice civilizacijskega razvoja, katerim se socialistični sistemi sicer lahko upirajo, ne morejo se jim pa izogniti.

Druge teme, ki so bile utirjene v temo globalizacije, so imele sicer manj teoretskih aspiracij, bile pa so bliže dejanskemu soočanju z globalnimi problemi ter možnimi načini za njihovo odpravljanje – bolje povedano – redukcijo. Ena od takih tem je bila namenjena npr. političnemu izobraževanju; večina govornikov se je zavzemala za tako izobraževanje, ki bo močnejše vključevalo mednarodno razsežnost in ki bo omogočalo prehajanje z lokalnih h kozmopolitskim usmeritvam. Z močno sorodno temo so se ukvarjali na specialnem sestanku z naslovom *«Implikacije postmaterializma kot teorije modernizacije»*; posebej zanimiv je bil prispevek Ronalda Ingleharta, ki obravnava spremembe v kulturi razvitih industrijskih družb oz. vplive ekonomskih in socio-poli-

tičnih sprememb na kulturo – ter obratno – kulture na ekonomijo, družbo in politiko. Za to področje je bil teoretsko tehten tudi prispevek Aarona Wildavskega in Richarda Ellisa, ki v okviru teme o teoretskih inovacijah in o *«policy»* usmerjenih družbah ter političnih znanostih govorita o rehabilitaciji funkcionalizma ter o njegovem preusmerjanju v kulturni funkcionalizem.

Enako ali še bolj pragmatško so bile usmerjene seje, posvečene temi o globalni *«policy»* in globalnemu modeliranju ter vlogi javne uprave v reševanju teh problemov. Na njih sta bila posebej zanimiva prispevka Sturta Nagela in Harolda Guetzkowa. Nagel razpravlja o problemih globalne politike (*«policy»*), za katere meni, da jih je mogoče obravnavati na enak način kot probleme *«policy-ja»* nasploh – pri čemer se odpirajo možnosti za uporabo že dosedanjih dognanj na tem področju. Guetzkow prispevek prikazuje usmeritve h globalnemu modeliranju po vsem svetu, pri čemer opozarja, da so take usmeritve dokaj zaznavne tudi zunaj družine najbolj razvitih dežel. Temeljni problem je v tem, da so ti modeli doslej mnogo bolj osredotočeni na konfliktna stanja kot pa na tisto, kar najbolj potrebujemo – na kooperacijo. Prispevki o javni upravi ter globalnih problemih so bili prav tako usmerjeni h globalni *«policy»* na posameznih področjih – kot so npr. AIDS, kriminal, mednarodne komunikacije, zaposlovanje, človekove pravice, uničevanje okolja itn.

Svoj referat (*«Institucionalna analiza različnosti in enotnosti»*) sem predstavila na sestanku študijske skupine *«Politika (policy), institucije, uresničevanje in ocena»*. Bila sem mnjenja, da bi moralo sodelovanje v tej študijski skupini – pobuda za njeno dejavnost je delno tudi moja zasluga – prispevati k oblikovanju paradigme, se pravi teoretskega temelja za modeliranje in študije politik (*policy*), pa najsi bodo globalne ali pa ožje zasnovane. Na žalost niti vsebina referatov niti razprav na sestanku te študijske skupine mojih pričakovanj niso potešile.

Vsekakor je bila udeležba na 14. kongresu IPSA v Washingtonu poučna. Zdi se, da je IPSA ravnala pravilno, ko je postavila na dnevni red kongresa *«globalno problematiko»*. Sama obravnava problemov, kot si jo je zamislil in koordiniral Programski komite, pa ni bila najbolj posrečena. V prihodnje bo potrebna na tem področju mnogo večja koordinacija.

Kar zadeva politično znanost v Jugoslaviji – vsaj v pogledu teženj h globalizaciji – se zdi, da smo še vedno na samem začetku. Sodim, da bi bilo zelo koristno, če bi spodbudili večje sodelovanje med našimi politologi, Zveza združenj, posamična združenja oziroma društva pa bi morali na tem področju prevzeti iniciativo ter spodbujati pogovore, sodelovanje in usklajevanje.

Izhod iz krize, v kateri smo, bo možno odkrivati le ob maksimalnem angažiranju družbenih ved, pri čemer ima izpostavljeno odgovornost prav politologija. Seveda politologija tega ne bo mogla opraviti, če se bo zapirala v naše »specifičnosti« in ne bo dovolj upoštevala dognanj, ki jih ponuja prav usmerjenost h globalizaciji političnih znanosti.